

2. POWIEŚĆ (50) vb pf

o jasne; w inf -e- Mącz (2), -é- (1) *OpecŻyw*; imp z tekstu nie oznaczającego é; w formach praet -e-; w formach fut: w temacie -wiod- -o- (4), [-ó-]; w temacie -wied- e jasne.

inf powieść (3). ◇ fut 1 sg powiodę (3). ◇ 2 sg powiedziesz (1). ◇ 3 sg powiedzie (23). ◇ 2 pl powiedzicie (2). ◇ 3 pl powiodą (8), [powiodą]. ◇ praet 3 pl m pers powiedli (6), powiedli są (1); powiedli : powiedli są *MurzNT* (1:1). ◇ imp [2 sg powiedzi.] ◇ 2 pl powiedźcie (1). ◇ impers praet powiedzi(o)no (2).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde bez cytatu.

1. *Poprowadzić*; *ducere PolAnt, Vulg* [w tym: kogo (32), co (żywotne) (4), co (*Przen*) (1)] (39) : powód powiedzie vrząd wedle śwęy wolę y śwęgo fumnienia/ y vczyni gránice kopce fypiąc/ y inné znáki czyniąc *SarnStat* 465, 1247.

powieść ku czemu [= aby coś czynił] (1): rofkázuiąc zdánemu/ áby ftánał przeciwko powodowi ku widzeniu y pilnowaniu/ gdy vrząd powodowa ftroná powiedzie ku fypániu y czyniéniu gránic/ między dobry przerzeczonémi *SarnStat* 463.

powieść dokąd (3): Gdzie mie chcecie powiełt/ domutz niemám anij rodziny *OpecŻyw* 157v; *RejWiz* 22v. Cf *Zwrot*.

Zwrot: »powieść za rękę [dokąd]« (1): POdwoyłkiego s tą Ceremonią kreuią/ Sędzia powiedzie go zá rękę ku mieyfcu fádowemu *GroicPorz* g3.

Przen (9) :

powieść dokąd (6): Krol mowił/ mušim iechác gdzye Pan Bog s forthuną powiedzye. *BielKron* 413; Bogacz nie gdy chce idzye álbo iedzye/ Lecz tám kędy go potrzebá powiedzie. *RejZwierc* 226v; [Turczyn] wam pod gárdłem nabożeńftwo Máhometckie opífze: do ołtarzów Máhometckich y do kościołów iego powiedzie *OrzJan* 19. Cf *Fraza*, »do grobu powieść«, »w przod powieść«.

[*powieść gdzie*: Deduc me in semita (powyedzy na fzciefzyczne) mandatorum tuorum [*Vulg Ps* 118/35]. *Glosy III nr 102/149.*]

Fraza: »powiodą nogi« [w tym: dokąd (1), cum inf (1)] = *ducent pedes PolAnt* [szyk zmienny] (2): powiodą ie nogi iego dáleko pielgrzymowác. *BudBib Is* 23/7; Idź gdzie cię nogi y wiátry powiodą *KochPieś* 50.

Zwroty: »do grobu powieść« (1): Będzież tak okrutny głod fiedm lat w śwęy ziemi miał [...] Nie iednego f nadz zywo do grobu powiodą *RejJóz* K8.

»w przod powieść« (1): Pan z tobą iedzie Krolu/ iefliż Pan známi/ Ktoż nas zwalczy/ iuz mu wierz/ wygramy to fámi. Okryie cię śwą tarczą/ y wprzód cie powiedzie/ Tvyego przeciwniká ná czel ci przywiedzie. *KmitaPsal* A4v.

»powieść za sobą« (1): iefli fie będzie chciał wynošić zwolennik nád Miłtrzá/ á drugiego także powiedzye zá sobą/ tedy obádwá iáko flepi wpádną w on frogi á w on okrutny doł *RejPos* 170v.

»powieść uszy« = *zacząć nasłuchiwać* (1): *Demittere aures, Powieść vfy. Mącz* 226a.

a. *Poprowadzić wojsko* [kogo] (1) :

Przysłowie: lepfze woylko Ieleni gdy ie vmieięthny Lew powiedzie/ niżli woylko lwow kthorymby głupi á tępy Ieleń Hetmánem zoftał. *RejZwierc* 187v.

b. Poprowadzić pod przymusem; uprowadzić; abducere PolAnt (23) :

powieść do kogo (1): A Iefuła powiedli łą do Biłkupa MurzNT Mar 14/53.

powieść na co (1): A gdy go nagrali z wlekli j łzaty i oblekli go wodźienie iego/ I powiedli j na vkrzyżowani [et abduxerunt eum ad crucifigendum] MurzNT Matth 27/31.

powieść dokąd (8): Czefarż Thur. barło sye na to nalfadzyl abi yey [córki Waszej Królewskiej Mości] mogli jako doftacz y do swoyey Zyemie powyefcz. LibLeg 11/59v; RejPos 279; [Jezus mówi do św. Piotra:] gdy fię złtarzeiefz/ ściągniefz ręce/ á drugi cię pałac będzie/ y powiedzie cię gdzieby nie rad [Vulg Ioann 21/18]. SkarŻyw 599 [przekład tego samego tekstu RejPos]. Cf Zwroty.

Przysłowie: bączny á mądry człowiek y lwá vkroci rozumem swoim/ [...] y niedźwiedziá zá nos powiedie RejZwierc 72; [Si eam fultineris poft illa^m ia^m, ut lubet, ludes licet Gdy raz niedźwiedziá zmożefz/ iuz gdzie będziez chciał/ tám go zá nos powiediefz TerentMatKęť S5].

Zwroty: »powieść [dokąd] za gardło« (1): A w ten czas mu mowił Ieremiałz/ nie Fázur ciebie Pan Bog názwał ále Pauor/ to ieft boiażń/ bo cię powiodą do Bábilonu zá gárdło/ á ty fię będziez bał. BielKron 95.

»powieść w łyku(-ach), w czymborze« = *uwięzić, wziąć w niewolę* [szyk zmienny] (2:1): Przeda(w)ayze iáko chcefz Włofzku y Niemczyku/ Włzák <cię zá to Vrzędnik nie powiedzie w łyku. BielSat B3 [idem] BielRozm 11; [martwy Priam] Iuz nie popłynie morfką ftráźną wodą/ Ani w czymborze Gréckim go powiodą. GórnTroas 15; [JanWróz 61].

»w niewolą powieść« [w tym: dokąd (1)] [szyk zmienny] (6): A ktorich tesz poddanich nalfzich wten czas wnyewolą do panftwa walchego powiedly bącz męłkiego abo niewyefcziego stanv LibLeg 11/65v, 10/58v [2 r.], 67, 91, 11/89v.

»pojmane powieść [dokąd]; więźniami powieść« = *captiva ducere Vulg* [szyk zmienny] (1;1): Syny twoie więźniami powiodą/ á płát twoy zá łup będą mieć Leop 4.Esdr 15/63, Dan 11/8.

»powieść z sobą« (1): [Tatarzy] niemało livdzy pobyły a wziefy Ziwich ktorich powiedly ssobą LibLeg 11/64.

»powieść do więzienia« (1): Powiedziefi ktho do więzienia/ do więzienia poydzie [Qui in captivitate duxerit, in captivitate vadet]: zábijeli ktho mieczem/ mufi też łam być mieczem zabit. Leop Apoc 13/10.

»powieść w [czyje] wrota [= do czyjegos domu]« (1): Kto z tobą ná fwóy wyśiedźie Brzég/ á twoim pánem będzie? W czyie powiodą cię wrotá/ Y gdzie dokonalfz żywota? GórnTroas 57.

Przen (2) : Práwo/ kolcá twárde/ Komu ie ná nos włożą/ powiodą y hárde. KochDryas A2v.

Zwrot: »więźnie [= potępionych] powieść« (1): O iákież to więźnie powiedie ten Pan przed oczymá náfzymá ku pociefze náfzey/ ktore iuz poráziwfzy męką swoią/ dawno wdał w okrutne więzienie á w niewolą RejPos [136].

2. Namówić, skierować do jakiegoś działania [kogo] (3) :

powieść na co (1): Páthrzayze záfię nacz cie on twoy ciemny bog powiedzye/ ábyś zabił/ ábyś vkradł/ ábyś niczego dobrego nie czynił. RejPos 180v.

powieść ku czemu (1): Tym thedy kftałtem powiedie Dworzánin páná ku cnocie GórnDworz Ee7v.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): RejPos 180v cf *powieść na co*.

Przen [do czego] (1) :

W przeciwstawieniu: »powieść ... odwodzić« (1): Y toć lie podobno trefić może/ iż piękna wyłtapi s krefu/ lecz do tákowey rołpułty pewnie iey piękność nie powiedzie/ y owłzem łnadź odwodzić ią/ á ku cnocie/ ku przyłtoieńłtu przywodzić będzie *GórnDworz* L17.

3. Nadać kierunek [co (odkąd) dokąd] (2) :

[*Przysłowie:* Trudna tam swobodna elekcyja ma być, gdzie jeden tego będzie chciał mieć za pana, drugi drugiego, trzeci trzeciego, czwarty czwartego, a każdy na swój młyn wodę powiedzie *KuczPrzestr* 81.]

Zwrot: »powieść granicę« [szyk zmienny] (2): Granicę też od Włchodu powiedźcie [*Et limitabitis (marg) describetis (-) vobis in terminum ad orientem*] od włi Enán aż ku Sefámá. *BibRadz Num* 34/10, *Num* 34/7.

4. Wykonywać, realizować (6) :

Zwroty: »nieprzyjaźń powieść [z kim]« (1): Izaż łye przeciwnikiem twoim niebrzydę? Brzydę/ prze bóg: y póki będę ná łziemi/ Wiekuiłtą nieprzyjaźń powiodę zniemi. *KochPs* 204.

»przedsięwzięcie powieść« (1): mamy łzcześnie towarzysza/ ktore nam náłze przedię wzięcie dobrze powiedzie *BielKron* 243v.

»powieść spor [z kim]« (1): PAnie iefli powiodę łpor z tobą [*Veruntamen: si contendam tecum, Domine*] tedy ty zołtaniełz łprawiedliwy *BibRadz Ier* 12/1.

»powieść stan« (1): ALe też ty chędogi/ nie buiay wyłoko/ Bo s tego pychá rołcie/ [...] Ale gdy ku łwem kłtałtom/ w piękney włkładności/ Powiedzyełz nadobny łtan/ [...] Toć napiękniefzy vbior/ twe pocźciwe łprawy. *RejZwierz* 141.

»powieść żywot [jaki]« [szyk zmienny] (2): *GórnDworz* Gg7; Skołztuyćiefz dworu inłzého/ Bogá Błogolławioného: Temu gdy łłżyć będziecie/ Bogátemi zołtaniecie. Powiedźcie żywót miły/ Bez kłopotu w káždéy chwili *KochMRot* B2.

Synonimy: 1., 2., 3. *poprowadzić; 1.b. uprowadzić; 2. nakłonić, namowić, skłonić.*

Formacje współrdzenne cf 2.WIEŚĆ.

Cf 2. POWIEDZIENIE, POWIEDZION